

דף מקורות - פרשת שלח – עזות דקדושה

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לכ' סיון תשע"ז א. במדבר יג - 'אפס כי עז העם הישב בארץ והערים בצרות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם.. לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו. ויציאו דבת הארץ.. ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות. ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. רש"י - גדולים וגבוהים וצריך לתת להם מדה, כגון גלית, גבהו שש אמות וזרת. ד"ה א' יא - ' והוא הכה את האיש המצרי איש מדה. רש"י - שאר בני אדם אין צריך למדוד כי אם מאומד יכול לידע ודוגמא אשר ראינו בתוכה אנשי מדות. רמב"ן - ודע כי מוציא דבה הוא כסיל אשר יאמר שקר, אבל המגיד אמת יקרא "מביא דבה", כמו שנאמר ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. ועל זה נענשו למות במגפה.. ארץ אכלת יושביה היא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות - ארץ כשהיא רעה והמים דלים ורעים והארץ משכלת לא תגדל אנשי מדות, רק יהיו אנשיה דלים ונפוחים שפלי קומה חסירי הכח. אבל דבת המרגלים לאמר, כי הארץ היא חזקת האויר כבדת הטבע, ומימיה ופירותיה עבים וכבדים ויגדלו גדול רב מאד, ולא יסבלו אותם מזגי בני אדם הבינונים, זולתי הענקים ואנשי מדות שהם בעלי כח החזקים בטבעם אשר הם עצומים בגבהם וקומתם, ולכן תגדל אנשים גדולים מאד ותמית שאר בני אדם כולם..

ב. אלשיך .. -משה, לבל יבעתו בראותם אנשים חזקים, אמר להם שאדרבה זו הוראת טוב הארץ שמגדלת גבורים. ומאשר יראו מבצרים גדולים.. זה הוראת כי נפלה אימת ישראל עליהם.. ועל כן להרוס בניינו, אמרו, אפס כי עז העם. לומר, מי יתן והיו חזקים ולא עזים עזי נפש, כי היה לנו סימן יפה שמגדלת גבורים. אך הם עזי נפש.. ולא ישובו מפני כל..

ג. תהלים עו - 'אשתוללו אבירי לב נמו שנתם ולא מצאו כל אנשי חיל ידיהם. במדבר רבה טז' ב - ' ..אשתוללו אלו משה ואהרן ששלחו המרגלים ובאו ואמרו לשון הרע על הארץ ולא היו יודעין מה לעשות אלא אף משה ואהרן נתרשלו את ידם מיד עמד כלב ושתק כל אותן אוכלוסין.. אמר לו הקב"ה למשה טובה גדולה אני מחזיק לך שנאמר זולתי כלב בן יפנה מהו זולתי לזה אתי יותר מששים רבוא מכם אתם לא מצאתם ידיכם אלא כשלתם.. כל כך למה על שהיו שלוחין טפשין אמר שלמה (משלי כו) מקצה רגלים חמס שותה שולח דברים ביד כסיל. רש"י - מי ששולח דברים ביד כסיל הוא מקצה רגלי שלוחים הרבה לחזור ולשלוח לתקן מה שעיות הראשון אשר שלחו בתחלה ושותה חמס שחבירו זועף עליו על שליחות הכסיל. קהלת ב - 'החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך. שפת אמת ויקהל תרנ"ד - 'לכל הדברים יש שורש למעלה ונקשרים תחתונים בעליונים. אבל הם מכוסים בטבע ומי שמייגע עצמו לצאת מן הטבע יכול להשיג ולראות שורש הצורה שבו. וכפי שמירת העינים וההסתכלות מהגשמיות. כך יכולין להסתכל ברוחניות. וזהו שאו מרום עיניכם, להרים ההסתכלות, היפוך ממ"ש הכסיל בחושך הולך. שפת אמת שלח תרמ - 'ע"י שהיו שפלים בעצמם כחגבים לכן כן היו בעיניהם כי הכל תלוי בעבודת האדם..

ד. מצוות הראי"ה או"ח א.. - 'בין מדת הגבורה למדת העזות, שעזות אע"פ שצריך להשתמש בה לעבודת השי"ת מ"מ המדה בעצמה היא פחותה ואין לקנותה בתורת קנין בנפש, אבל הגבורה יפה היא בעצם ומעטרת את הנפש.. אצל מדת העזות מצינו שחלק הטוב שבה יכולה עז, בלא מלת פנים, "עז כנמר", והחלק הרע יכולה עז עם יחש הפנים, "עז פנים לגיהנם". ובבושת הוא בהיפוך שהחלק הטוב יכולה עם פנים "בושת פנים לג"ע", והחלק הרע בלא פנים "ולא הבישן למד". כי פנים מורה על הקנין בנפש, שמי שקנה מדת העזות מיקרי עז פנים, כי הפנים הוא הצורה, והיינו הנפש..

ה. אורות ארץ ישראל ז.. - 'בארץ ישראל מתגדלות האותיות של נשמתנו, שם מחשיפות הן נהרה, יונקות חיים עצמיים מזיו החיים של כנסת ישראל, מושפעות הן מסוד יצירתם המקורית בדרך ישרה. אוריא דארץ ישראל ממציא את הגדול הרענן של אותיות החיים הללו, בזיו תפארה, בידידות נעימה ובגבורת רעם עליזה מלאה שפעת קודש, כל הכתוב לחיים בירושלם. הצפיה לראות בהדר ארץ חמדה, השקיקה הפנימית לארץ ישראל מגדלת את אותיות הקודש, את אותיות החיים העצמיות הישראליות שבפנימיותנו ועצמיותנו, היא מגדלתם גדול רוחני פנימי..

ו. קובץ א' תשנ – 'לפעמים אין צריכים להתיירא כלל מגדלות, שהיא מרוממת את האדם לפעול גדולות. והעונה כולה מבוססת על גדלות קדושה כזאת. קובץ ג' רלו - 'אמתת מהותי מתגלה ברגעי גדלותי. עצם צביוני מתבלט רק בעת עמידת נשמתו במלא שיעור קומתה. גאותי גאות ד' היא. מתגאה אני באלוקי עולם.. אשר לגדולתו אין חקר, גאות שחקים מאזרת אותי גדולה. שפלותי עדי ארץ. עני ונכה רוח אני. סובל אני בקרבי את מכאובי העולם וכל ענותיו, ודלות דליו המדוכדכים, אסירי העוני המיואשים מכל תוחלת, המלאים ארסי מרורים במעמקי לבם הפצוע. חבר אני למרי נפש, מצטער אני בצער נשמתם. הם עומדים להושע תשועת עולמים. אור ד' עליהם יופיע, ובשמו תרום קרנם.

ז. אורות הקודש ד' תעז - 'כשהאדם הוא בגדלותו, והשגתו מופעת היא באורה, אז רוחו מתפשט ומתרחב, אמנם אין אותה ההתרחבות בכלל גאוה שהיא מתועבת, אלא מכלל גודל נפש ורוממות רוח בדרכי ד'. אבל כשנפול ממדרגתו, ואז חושיו הרוחניים הם מוגבלים ומצומצמים, אם אותו רוחב הרוח שבעת הגודל ישאר בקרבו, יהפך לגאוה כעורה. על כן אז בעת הקטנות צריך שישפיל את עצמו ויקטין את עסקיו, ואז יתקיים בו ואת עם עני תושיע, ומאשפות ירים אביון, ולב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה.

ח. קובץ ז' קצב – 'ואני, הנני עורג לצמח ד', להופיע אור ישועה, לא אסוג מדרכי, אף כי רבים אויבי וקמי'. ויותר מכל אויבי הלא הנני בעצמי המתקומם עלי, קטנותי מתקוממת על גדלותי, ושחות נפשי גוערת על גאוה. אמנם לא יכוף גאוני את ראשו מפני אימת צללי הקטנות. ואף כי יאריכו מאד את קומתם - אך צללים הם, ובמקום אשר השמש באורה תזרח, הם ינוסו.